

Lietuvos metrologijos inspekcijos 2013 m. I ketv. veiklos ataskaita

Veiklos rezultatai

Lietuvos metrologijos inspekcija (toliau – Inspekcija, LMI), vadovaudamasi 2013 m. I ketv. darbo planu, patikrino, kaip mažmeninę prekybą suskystintomis naftos dujomis iš grupinių rezervuarų ir didmeninę prekybą nefasuotais naftos produktais ir suskystintomis dujomis vykdančiose įmonėse, Muitinės departamento teritorinių muitinių postuose ir muitinės tarpininkų įmonių sandėliuose, mokyklų, darželių, gydymo įstaigų, globos ir vaikų namų, pensionatų maitinimo įmonėse, mėsos ir žuvies perdirbimo, prekybos ir kitose įmonėse laikomasi Lietuvos Respublikos metrologijos įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų reikalavimų.

Diegiant verslą kontroliuojančių institucijų veiklos optimizavimo priemones, ūkio subjektai buvo prieš 10 d. d. įspėjami apie planuojamą atlikti pas juos patikrinimą, mėnesio patikrinimų planai buvo skelbiami LMI interneto svetainėje, patikrinimų planai buvo sudaromi atsižvelgiant į galimas rizikos faktorius planuojamose tikrinti srityse, didžioji patikrinimų dalis buvo atlikta didelės rizikos ūkio subjektuose, buvo vykdomi konsultavimo renginiai ūkio subjektams, jie buvo taip pat konsultuojami individualiai bei telefonu, buvo teikiama jiems metodinė pagalba, patikrinimuose buvo naudojami parengti ir patvirtinti 5 kontroliniai klausimynai, vykdomos ūkio subjektų apklausos pagal parengtas anketas, nebuvo nubaustas nei vienas verslininkas jo pirmaisiais veiklos metais, buvo vykdomos kitos priežiūros naštos ūkio subjektams mažinimo priemonės.

Inspekcija per ketvirtį iš viso atliko 1021-ą patikrinimą, kurių metu nustatė 174-is (17,0 %) pažeidimus, už kuriuos 39-iems atsakingiems asmenims skyrė 7700 Lt baudų. Atlikti 682 (66,8 %) patikrinimai didelės rizikos srityse. 2013 m. I ketv. vidutinė patikrinimo trukmė buvo 1 val. 43 min.

Atlikti 986 (96,57 %) patikrinimai įspėjant ūkio subjektus prieš 10 d. d. apie planuojamą pas juos atlikti patikrinimą. Dėl išankstinio LMI įspėjimo apie planuojamą atlikti patikrinimą gamybos, prekybos, maitinimo, naftos produktų ir suskystintų dujų didmenine prekyba ir jų pervežimu užsiimančiose įmonėse, Muitinės departamento teritorinių muitinių postuose ir muitinės tarpininkų įmonių sandėliuose ir kitose įmonėse 177 įmonės (17,95 % įspėtų apie patikrinimą įmonių) pašalino pažeidimus per įspėjamąjį laikotarpį, 399-ioms matavimo priemonėms (toliau – MP) atliko privalomas metrologines patikras ar kitaip pašalino teisinės metrologijos reikalavimų pažeidimus.

I. Kontroliuojant MP būklę ir jų naudojimą bei vykdant jų rinkos priežiūrą, atlikti 849 patikrinimai, nustatyti 59 (6,9 %) pažeidimai.

Patikrinus 16 įmonių, kurios užsiima mažmenine prekyba suskystintomis naftos dujomis iš grupinių rezervuarų, 13-je (81,3 %) nustatyti pažeidimai. Iš patikrintų 276 MP (buitiniai dujų skaitikliai, manometrai) 116 (42,0 %) buvo naudojamos be galiojančios metrologinės patikros. Daugiausia tokių MP buvo naudojama Kauno (80 %), Marijampolės (69,6 %), Šiaulių (68,3 %) ir Telšių (41,2 %) apskrityse veikiančiose įmonėse.

Nustatyta, kad AB „Suskystintos dujos“ skyrių dujų ūkiuose už sunaudotas dujas gyventojai atsiskaito pagal butuose įrengtų dujų skaitiklių rodmenis. Šie skaitikliai yra gyventojų nuosavybė ir daugelis jų yra be galiojančios metrologinės patikros. Sudarytose dujų pirkimo-pardavimo sutartyse tiekėjai neprisiima prievolės savo lėšomis atlikti šių skaitiklių metrologinių patikrų, nors Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1997 m. gruodžio 31 d. nutarimo Nr. 1507 „Dėl dujų, elektros ir šiluminės energijos, šalto bei karšto vandens apskaitos prietaisų įrengimo ir eksploatavimo“ (Žin., 1997, Nr. 3-56) 1. 3 p. nustatyta, kad dujų tiekėjai, kurie su vartotojais yra sudarę dujų tiekimo ir vartojimo sutartis, įrengia jiems (taip pat pakeičia netenkinančius apskaitos reikalavimų arba pasibaigus eksploatavimo terminui) dujų apskaitos prietaisus, o apskaitos prietaisus tiekėjas perka, juos įrengia bei keičia savo lėšomis.

Taip pat UAB „Saurida“, kuri tiekia dujas Mažeikių miestui, atsiskaitymui su gyventojais už sunaudotas dujas naudojo dujų skaitiklius su pasibaigusia metrologine patikra. Iš patikrintų dujų skaitiklių 41,2 % jų buvo naudojami be metrologinės patikros.

Patikrinus 60 naftos produktų ir suskystintų dujų didmenine prekyba ir jų pervežimu užsiimančių įmonių ir bendrovių, 3-jose (5 %) nustatyti pažeidimai. Daugiausia pažeidimų nustatyta Panevėžio (12,5 %), Šiaulių (11,1 %) ir Vilniaus (11,1 %) apskrityse. Iš patikrintų 914 MP (talpyklos, metrolazdės, degalų įpylimo kolonėlės, autocisternos, areometrai, kuro skaitikliai ir kt.) tik 8-ios buvo naudojamos pažeidžiant teisinės metrologijos reikalavimus, tačiau net 14 įmonių (23,3 % įspėtų) pašalino pažeidimus, atliko 33-įjį MP (3,6 %) metrologines patikras.

Patikrinus 74-iuose Muitinės departamento teritorinių muitinių postuose ir muitinės tarpininkų įmonių sandėliuose 160 naudojamų MP (svarstyklės, radiacijos matavimo prietaisai, ruletės), nustatytas tik 1 pažeidimas. Tačiau dėl išankstinio LMI įspėjimo apie planuojamą atlikti patikrinimą 14 (18,9 %) Muitinės departamento tikrintų ūkio subjektų per įspėjamąjį laikotarpį pašalino pažeidimus, atliko 16-os MP (10,0 %) metrologinę patikrą.

Patikrinus 89 mėsos ir žuvies perdirbimo įmones, 9-iose (10,1 %) nustatyti pažeidimai. Daugiausia pažeidimų nustatyta Telšių (40 %) ir Kauno (16,7 %) apskrityse. Iš patikrintų 590 MP (elektroninės svarstyklės, termometrai) 28-ios (4,7 %) neatitiko teisinės metrologijos reikalavimų. Dėl išankstinio LMI įspėjimo apie planuojamą atlikti patikrinimą 34 (38,2 %) maitinimo įmonės pašalino pažeidimus, atliko 106-ių (18,0 %) MP metrologinę patikrą.

Atlikus patikrinimus 33-ose naftos produktų (benzino, dyzelino) degalinėse, 5-iose iš jų (15,2 %) nustatyti pažeidimai. Atlikus 457 MP būklės ir naudojimo kontrolę, nustatyta, kad 5-ios MP neatitiko teisinės metrologijos reikalavimų (naudojamos metrologiškai nepatikrintos degalų įpylimo kolonėlės, degalų talpyklos). Patikrinus dozavimą nustatyta, kad dviejų iš 141-o tikrinto dozatoriumo faktinė santykinė tūrio matavimo paklaida viršijo leistiną $\pm 0,5$ % paklaidą ir siekė $+0,67$ % (degalai buvo įpilami vartotojo nenaudai).

Atlikus patikrinimus 24-ose suskystintų dujų degalinėse, 5i-ose iš jų (20,8 %) nustatyti pažeidimai. Atlikus 73 MP būklės ir naudojimo kontrolę, nustatyta, kad 6-ios (8,2 %) MP neatitiko teisinės metrologijos reikalavimų. Patikrinus dozavimą, nustatyta, kad 5-ių iš 15-os dozatorių (33,3 % nuo patikrintų) faktinė santykinė tūrio matavimo paklaida viršijo leistiną $\pm 1,0$ % paklaidą ir siekė $+1,12$ %; $+1,23$ %; $+1,30$ %; $+1,53$ %; $+1,55$ % (degalai įpilami vartotojo nenaudai).

Ne visose degalų ir dujų degalinėse laikomasi Valstybinės metrologijos tarnybos direktoriaus 2010 m. birželio 7 d. įsakymu Nr. V-54 patvirtintų Laikiniųjų degalų įpylimo kolonėlių techninės ir programinės įrangos apsaugos taisyklių (Žin., 2010, Nr. 70-3534; 2010, Nr. 133-6831) reikalavimų – degalinių vadovai Inspekcijos pareigūnams nepateikė atnaujintų dujų įpylimo kolonėlių plombavimo schemų (nuo taisyklių įsigaliojimo datos plombavimo schemos turėjo būti jau atnaujintos).

Tęsiant patikrinimus mokyklų, darželių, gydymo įstaigų, globos ir vaikų namų, pensionatų maitinimo įmonėse, patikrintos 333 įmonės, 7-iose (2,1 %) nustatyti pažeidimai. Dėl išankstinio LMI įspėjimo apie planuojamą atlikti patikrinimą 63 (18,9 %) maitinimo įmonės pašalino pažeidimus, atliko 129-ių (9,35 %) MP metrologinę patikrą ar kitaip pašalino pažeidimus.

Patikrinus 196 prekybos įmones, 10-yje (5,1 %) nustatyti pažeidimai. Daugiausia pažeidimų nustatyta Kauno (16,7 %) apskrityje. Iš patikrintų 814 MP (termometrai, liniuotės, svarstyklės) 18 jų (2,2 %) buvo naudojamos pažeidžiant teisinės metrologijos reikalavimus. Dėl išankstinio LMI įspėjimo apie planuojamą atlikti patikrinimą 43 (21,9 %) prekybos įmonės pašalino pažeidimus, atliko 75-ių (9,2 %) MP metrologinę patikrą.

LMI atliko 15 (surašyta 20 patikrinimo aktų) bendrų patikrinimų su Valstybine maisto ir veterinarijos tarnyba, kurių metu nustatyti 4 (20,0 %) teisinės metrologijos reikalavimų pažeidimai. Patikrinimai atlikti maisto produktų parduotuvėse, gimnazijų, lopšelių-darželių ir globos namų maitinimo įmonėse, kepykloje, mėsos perdirbimo įmonėje, gyvulių skerdykloje, ūkininko ūkyje ir kt.

LMI taip pat atliko 6-is bendrus patikrinimus kartu su Valstybinės mokesčių inspekcijos atstovais. Nustatyti 3 (50,0 %) teisinės metrologijos reikalavimų pažeidimai, 2-jų tikrintų ūkio subjektų atsakingiems asmenims skirtos baudos. Patikrinimai atlikti naftos produktų degalinėse, atlikti kuro kiekio matavimai talpyklose. Taip pat LMI inspektoriai kartu su VMI atstovais 9-is kartus vyko į etilo alkoholio ir alkoholio produktų gamybos įmones atlikti skaitiklių ir išpilstymo linijų jungčių plombavimo bei plombavimo schemų derinimo darbų.

II. Vykdamas fasuotų prekių kiekio atitikties kontrolę, pas gamintojus, fasuotojus ir prekybos įmonėse atlikti 172 patikrinimai, nustatyta 115 (66,9 %) pažeidimų, 36 pažeidimai nustatyti pas už fasuotų prekių kiekio atitiktį atsakingus asmenis. Daugiausia pažeidimų nustatyta prekybos įmonėse, kurios pardavinėjo kiekio reikalavimų neatitinkančias fasuotas prekes, todėl joms buvo duoti nurodymai išimti iš prekybos kiekio reikalavimų neatitinkančias prekes ar gražinti jas gamintojams, o stengiantis užkirsti kelią šių prekių tiekimui rinkai, buvo patikrinti 56 šių prekių gamintojai ir importuotojai, kurie, vadovaujantis Fasuočių prekių techniniu reglamentu yra atsakingi už jų pagamintų ir rinkai tiekiamų fasuotų prekių atitiktį teisinės metrologijos reikalavimams. 14-os įmonių-gamintojų ir tiekėjų atsakingiems asmenims už nustatytus pažeidimus buvo skirtos baudos.

Patikrinus 13 miltus fasuojančių įmonių (atlikti 68 patikrinimai), 12-je (92,3 %) nustatyti pažeidimai. Iš patikrintų 62-jų pavadinimų 3945 miltų fasuočių (vardiniai kiekiai – 900 g, 1000 g ir 2000 g) 1162-jų (29,5 %) neigiami kiekio nuokrypiai viršijo leistinus. Miltų fasuočių kiekio neatitikimai nustatyti: UAB „Rimi Lietuva“ (pagaminta Estijoje) – 68,8 %, Maxima LT, UAB (pagaminta Lenkijoje, Italijoje) – 63,1 %, UAB „VVR „Baltik“ – 50,5 %, UAB „Ustukių malūnas“ – 47,1 %, UAB „Rivona“ (pagaminta AB „Dobele dzirnavnieks“, Latvijoje) – 45,2 %, UAB „Aluonos grūdai“ – 39,2 %, AB „Kauno grūdai“ – 29,8 %, UAB „Šiaulių grūdai“ – 29,7 % ir kt. Palyginti su 2011 m. atlikto patikrinimo rezultatais, pažeidimų padidėjo nuo 22,4 % iki 29,5 %.

Patikrinus 12 riešutus ir džiovintus vaisius fasuojančių įmonių (atlikti 22 patikrinimai), 3-jose (27,3 %) nustatyti kiekio pažeidimai. Iš patikrintų 109-ių pavadinimų 2496-ių produktų fasuočių 360-ies (1,4 %) neigiami kiekio nuokrypiai viršijo leistinus. Riešutų ir džiovintų vaisių fasuočių kiekio neatitikimai nustatyti: UAB „Anvitus“ – 11,1 %, UAB „Baltic Supply“ – 5,9 %, UAB „Daisena“ – 1,6 %. Palyginti su 2007 m. atlikto patikrinimo rezultatais, pažeidimų žymiai sumažėjo.

Patikrinus 31 kietą kurą fasuojančią įmonę (atlikti 48 patikrinimai), 14-je (45,1 %) nustatyti kiekio pažeidimai. Iš patikrintų 42-jų pavadinimų 1407-ių kieto kuro fasuočių 425-ių (30,2 %) neigiami kiekio nuokrypiai viršijo leistinus. Kieto kuro fasuočių kiekio neatitikimai nustatyti: UAB „Zapyškio briketai“ – 100 %, UAB „BIOFUELZ“ – 84,7 %, UAB „Elite Formula“ – 81,8 %, AB „SKV“ – 75,0 %, UAB „Lubas“ – 50,7 %, UAB „Savingė“ – 50,0 %, UAB „Multimedia“ – 40,0 %, UAB „Ligeimos statyba“ – 33,3 %, UAB „Ramundas GM“ – 32,0 % ir kt. Palyginti su 2012 m. atlikto patikrinimo rezultatais, pažeidimų sumažėjo nuo 51,1 % iki 30,2 %. UAB „Malkona“ (Telšiai) ir UAB „Medinčius“ (Plungė) įmonėse nustatyta pakuočių ženklinimo pažeidimų.

7-iose gamintojų įmonėse buvo atlikti fasuotų prekių kiekio bandymai, kuriuos atliko LMI Matavimų ir tyrimų skyrius, akredituotas pagal LST EN ISO/IEC 17025:2006 standarto reikalavimus. Tikrinta šaldyta žuvis, žuvies kulinariniai gaminiai, margarinas, šokoladas, bulvių traškučiai, saldainiai, gaivieji gėrimai, autochemijos produktai ir kt. Minėti patikrinimai buvo atlikti iš anksto pranešus apie planinius patikrinimus.

12 prekių kiekio patikrinimų atlikta pagal vartotojų skundus. Tikrinti mėsos gaminiai, gyvūnų ėdalas, fasuoti pomidorai, miltai, šaldyta žuvis, žuvies konservai ir dujų kiekis balionuose. 4-iais atvejais (44,4 %) nustatyti pažeidimai.

Atlikta 14 planinių ir netikėtų patikrinimų kartu su kitomis priežiūros institucijomis. Tikrinta duona, margarinas, miltai, sojos produktai ir kt.

LMI išnagrinėjo 24-is vartotojų skundus, 8 atvejais (33,33 %) šie skundai pasitvirtino. Vartotojai apginti nuo neteisingų matavimų padarinių. Skūstasi dėl butuose įrengtų karšto vandens, įvadinų šilumos skaitiklių ir nuotolinio duomenų perdavimo sistemų, svarstyklių, kolonėlėse dozuojamo benzino ir dyzelino, šaldytos žuvies, miltų, pomidorų, mėsos gaminių, gyvūnų ėdalo, dujų balionuose kiekio, žuvies konservų ir kt. Vartotojai informuoti apie atliktus patikrinimus ir jų rezultatus.

Diegiant verslą kontroliuojančių institucijų veiklos optimizavimo priemones, didelis dėmesys buvo skiriamas ūkio subjektų konsultavimui.

LMI, vykdydama verslo konsultavimo priemones ir dalyvaudama įgyvendinant XV Lietuvos Respublikos Vyriausybės veiklos programos (Žin., 2008, Nr. 146-5870) įgyvendinimo priemonę Nr. 216 „Bendradarbiaujant su valstybės, savivaldybių institucijomis, visuomene ir socialiniais

partneriais, vykdyti vartotojų ir verslininkų švietimą ir teisės pažeidimų prevenciją“ (Žin., 2009, Nr. 33-1268), surengė 4 konsultavimo renginius (seminarus) ūkio subjektams. Konsultavimo renginiai buvo organizuoti ūkio subjektams, kurių veikla susijusi su brangakmenių ir tauriųjų metalų gaminiais, viešojo maitinimo paslaugų teikimu švietimo įstaigoms (mokykloms, darželiams), taksų paslaugų teikimu ir kt. Su kitomis priežiūrą vykdančiomis institucijomis aptarti vykdomos sūkio subjektų priežiūros ir vartotojų teisių apsaugos klausimai. Suteiktos 78 individualios konsultacijos ūkio subjektams (16 veiklą pradedantiems ūkio subjektams), 23 konsultacijos suteiktos telefonu. .

Taip pat buvo vykdomos ūkio subjektų apklausos dėl jiems suteiktų konsultacijų naudingumo, dėl LMI parengtų kontrolinių klausimynų vertinimo. Pagal ūkio subjektams įteiktas apklausos anketas visos 78 LMI suteiktos individualios konsultacijos ir 22 apklausų metu buvo įvertintos teigiamai. Iš 236 apklaustų ūkio subjektų dėl kontrolinių klausimynų naudingumo 228 jų (96,6 %) kontrolinių klausimynų naudojimą įvertino teigiamai.

LMI interneto svetainėje kas mėnesį skelbiami efektyvumo ir rezultatyvumo vertinimo kriterijų pokyčiai, kurie atvaizduojami grafiškai.

Inspekcija pagal savo kompetenciją pastoviai teikia informaciją žiniasklaidos atstovams jiems rūpimais klausimais, supažindina skaitytojus ir klausytojus su teisinės metrologinės priežiūros aktualijomis. Duoti du interviu naujienų agentūrai BNS ir Žinių radijui apie bylas teismuose su UAB „Vilniaus energija“, duotas interviu Elektrėnų dienraščiui apie gyventojų butuose naudojamų skaitiklių priežiūros rezultatus, taip pat duoti du interviu Aukštaitijos televizijai apie fasuotiems prekėms ir taksometrams taikomus teisinės metrologijos reikalavimus. Elektroniniuose naujienų portaluose ir dienraščiuose išspausdinti 4 straipsniai apie atliekamos teisinės metrologinės priežiūros rezultatus.